

Maija Pohodņeva, Modris Pelsis

KAKU VĀRDŌTĀJA

821.174-31

Po 140

Eduarda Groševa dizains

Autoru ilustrācijas

Visi varoņi un notikumi šai stāstā ir izdomāti. Īsti ir tikai kaķi.

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Maija Pohodņeva, Modris Pēlītis, 2020

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2020

ISBN 978-9934-0-8927-5

*Visi cilvēki var sarunāties
ar kaķiem, bet viņi atbildēs
tikai tad, kad paši to gribēs.*

– Tev vajag kaķi. Lielu un pūkainu!

Nekad neesmu mēģinājusi pierunāt savus dēlus kaut ko nedarīt, ja viņi to ir nolēmuši. Tātad – jā, man būs kaķis. Un es zinu, kāpēc. Puiši drīz izvāksies. Pieauguši. Abi. Viņi negrib, lai es palieku viena pati. Cilvēkam nevajag palikt vientulībā, jo pie tā ātri pierod. Viņuprāt, manā gadījumā brīvība būs katastrofa, tāpēc man ir vajadzīgs kaķis, kas šo brīvību iero-bežos. Loģisks algoritms, ja ņem vērā, ka to piedāvā divi jauni programmētāji. Un, tā kā jau tik daudz savā dzīvē esmu “darījusi priekš kaķiem”, tad kāpēc to neturpināt? Varbūt tiešām tas novērsīs drūmās domas. Terapeitisks murrātājs.

Man ir bail palaist bērnus dzīvē, bet agrāk vai vēlāk tas notiek ar katru mammu. Internetā atrastie padomi solīja, ka skumšu vien kādus 16–18 mēnešus. Tad pieradišu. Kopā ar mājdzīvnieku pārejas posms būs mierīgāks. Vismaz dēli cer, ka man būs ko paņūrcīt un aprūpēt, tāpēc varbūt būs mazliet vieglāk atlaist jaunos

vīriešus viņu patstāvīgajā dzīvē. Nezvanišu katru dienu un neinteresēšos, vai paēduši, saģērbusies, aizgājuši uz darbu... Kur viņu cimdiņi, zeķītes, zābaciņi?

Taču vai es pratīšu tikt galā ar kaķi, kas būs tikai mans? Vienmēr mājdzīvnieks ir piederējis kādam citam. Manai mātei bija rudi baltais Mika. Nekastrēts, maniakāls pa stūriem mīzējs, mantuplēsējs un apokaliptisks skaļblāvējs, kuram abas acis parasti lūkojās vienā punktā, kas atradās nekaunīgi rudās virsdegunes centrā. Ugunīgais pasaules gala vēstnesis šķielēja. Bija arī kāds kaķis, kurš pie mums atnāca pats, iekārtojās uz dzīvi, radīja papildu drāmu un tad pazuda. Vienkārši – devās kaut kur tālāk. Mēnesi kopā ar bērniem izmeklējāmies pa apkārtni – neatradām. Baltais runcis piederēja pats sev, jo cilvēki viņa dzīvē nebija gadījušies tie paši labākie. Viņam bija izdomāts vārds, bet uz Maksimiliānu jau neviens normāls kaķis neies atsaukties. Maksis vai Maksītis – arī uz šiem sekoja nulle emociju. Tāpēc bija tikai kis-kis jeb *staigājošā drāma*. Pēdējā variantā parasti kaķi dēvēju, kad šis nedzirdēja. Baltais, garspalvainais vienmēr gribēja kā labāk, bet sanāca kā vienmēr. Viņa nelielās kļūmes bieži izvērtās pamatīgās nepatīkšanās. Ja kaut kas kaķa dēļ krita, tad noteikti salūza simt gabalos, ja plīsa, tad pats dārgākais, ja Maksis uzmina ar miksto, balto ķepiņu uz datora klaviatūras, tad noteikti nodzisa kas ļoti svarīgs un dators restartējās. Notika tieši tas, no kā baidījos. Makša dēļ katru dienu man bija vieni vienīgi zaudējumi.

Man nekad nav bijis sava personiskā kaķa. Jūras-cūciņa bija. Kāmji, pa kādai žurkai – jā, bet nekā lielāka. Parasti ar sīkuļiem bija viegli tikt galā – iemīci

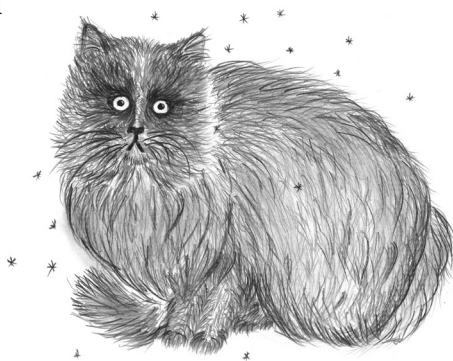
atpakaļ būri, uzklāj kādu lupatu un uzliec pāris grāmatu, lai atkal neizlaužas. Pabaro, iedod padzerties, paglaudi. Tikai tā smirdīgā būra tīrīšana... Ak Dievs! Degu jeb Čīles vāverītes savās izpausmēs bija paši riebigākie un nehygiēniskākie zvēri. Vandoties ar pakaļkājām, tās šāva savus kaku sprungulišus pāri visai istabai. Tie siklopi tika turēti bērnu dēļ, lai tie iemīlētu dabu un izaugtu par labiem cilvēkiem. Vienu brīdi viņi – degu, ne bērni – savairojās tā, ka nebija vairs neviena drauga, kam es nebūtu piedāvājusi kādu mazuli. Daži paziņas pārstāja pie manis nākt ciemos, jo baidījās, ka neielieku viņu somās kastīti ar dzīvo dāvanu. Neuzticējās, jo es parasti uzvedos kā maita.

Kad nošķirām mātītes no tēviņiem, kolonija vairs ar jaunuļiem nepapildinājās. Degu kopiena nodzīvoja savu mūžu celibātā, skumji skatoties uz pretējā dzimuma pārstāvjiem caur stiklu, kas nošķīra abus būrus. Viņi varēja sarunāties un baudīt platoniskas attiecības. Tā grauzēju epepeja beidzās, jo viņi visi ar laiku novecoja un izbeidzās. Apglabājām netālu, mežīnā zem krūma. Rindu kapiņos.

Ar kaķi tā nevarēs. Personisks dzīvnieks – tas noteikti būs citādi nekā komunāls mājlops vai būri izolēta radībiņa. Atceroties drāmas kaķi vai mammas rudo drausmoni, man sametās nelāgi ap dūšu. Vai tiešām vajag? Arī manu draugu kaķi ir savdabīgi. Nu, tas vēl tā, pieklājīgi formulējot. Interesanti klausīties viņu stāstos. Var pasmieties. Taču kaķim, kurš ielien mājas žurkas būrītī pa šaurām durtiņām un to piecurā, noteikti smadzenēs kaut kas ir sagājis uz īso. Vismaz tajā brīdī. Tāpat nav labi dzīvot kopā ar kaķi, kuru moka hroniskas

iesnas, lai kā arī kaiti ārstētu. Reiz, kad sarunājos ar viņa saimnieci pa *Skype*, slimais kaķis uzlēca uz galda un iešķaudīja manai draudzenei sejā savus zaļos kurkuļus. Tā sacīt, tiešajā ēterā. Vai es esmu gatava kaut kam tādām? Nē! Man pat dēlu bērniņas ligas izraisīja vairāk līdzjūtības un riebuma kokteili, nevis izteikti mātišķas sajūtas, kas izpaustos kā ārprātīgas rūpes. Mazu bērniņu puņķainie deguntiņi nav nekas jauks un mīļš. Tādēļ vairāk piestrādāju pie veselīga dzīvesveida un profilakses. Diez vai spēšu nesaviebjoties slaucīt iesnaina kaķa snuķi! Par draudzenes nelaimi, protams, pasmējos, jo neesmu jauks cilvēks. Smējos gardi un ilgi un vēl citiem draugiem izstāstīju. Paņirdzām un pašausminājāmies, jo pilns ģimis zaļa ķiseļa – tas bija nežēlīgi. Un smieklīgi. Puņķu strūklaka spalvainā! Vajadzēs piedāvāt uzņemt video... Kas zina, varbūt ar to var nopelnīt?

Manam kaķim jābūt normālam. Labam šī vārda visplašākajā nozīmē. Un ērtam, jo tas taču nav bērns, bet tikai mājdzīvnieks! Negrasījos tērēt ne centa, lai sadabūtu kaut kādu šķirniņu radību ar papīriem. Ar miņņiem

ir tāpat kā ar autiņiem – tas ir, ar automašīnām, ne ar tām lietām, kas bērniem ap dibenu tinamas. Protams, ādas salons un citas automašīnas ekstrās ir jaukas, bet

svarīgāk, lai autiņam būtu visi četri riteņi, lai tas nelūztu un pildītu savu tiešo uzdevumu – pārvietot saimnieku vajadzīgajā virzienā. Gan jau kaut ko izdosies atrast, adoptēt vai saņemt dāvanā. Ik dienas dzirdu par pamestajiem, izmestajiem, salstošajiem, badā mirstošajiem un nelaimīgajiem. Atliek tikai pastiept rokas ar kastīti, kurā ieklāta silta un mīksta lupatiņa, un uztvert krītošo, kādam lieku kļuvušo mīļumu. Vai arī kaķenes gadījuma dzimumsakarū rezultātu, kurš, klistot apkārt pa pasauli, nonācis manas darbības rādiusā.

Sieviete meklē kaķi nopietniem nolūkiem

Ar mājas gariņu, par ko – kā klusi cerēju – kļūs manis pieņemtais dzīvnieks, vienmēr ir vienkārši. Tas atnāk. Tu ar domām ievilini savā dzīvē kādu, kuru pielūdza Senajā Ēģiptē. Tā raksta žurnālos! Un kāpēc lai mani amata brāļi melotu par tik svarīgām tēmām? Cerēju, ka notiks tieši tā – es dabūšu kaķi par velti. Kā likteņa dāvanu, lai man nebūtu skumji. Tāpēc sāku uzmanīgi ieklausīties trokšņos, kas nāca no kāpņu telpas, – ja nu kaķēns gul pie durvīm? Naktī – viens, izsalcis un nosalis... Ilgāk pakavējos pie zaļā piemājas atkritumu konteina, dažkārt pat paskatījos aiz tā – ja nu tur kāds sēž un mani gaida? Mazs, netīrs, nožēlojams un bēdīgs... Kaķis nenāca. Gaidīju savu Mazo, Spalvaino Princi kartona kastē. Tā vietā izpelnījos klaidoņa draudzības piedāvājumu. Droši vien viņam sametās žēl, ka tik pieklājīgās treniņbiksēs un vēl jaunās iešļūcenēs tērpusies, turklāt

labi barota būtne raugās uz atkritumiem ar tādām skumjām. Tātad nelaime ar viņu notikusi nesen.

No pastieptā odierīša pudelītes pieklājīgi atteicos, jo vīrusi *tač`*, *va zinies*... Nebūs labi bez atsevišķas glāzītes. Klaidonis teica, ka es varot nākt pie viņa ciemos uz dārziņiem, uz būdiņu, kas esot pie meža, ja man neesot, kurp iet. Pacienāšot mani jebkurā laikā, arī krūzītes esot. Arī kas ēdams vienmēr atradīšoties... Nomurmināju, ka meklēju kaķi. Viņš teica, ka arī varot man pameklēt kaķi. Tāpat, bez maksas. Tikai nevarēšot piezvanīt, ja atradīšot. Galīgi apstulbusi, steidzos nozust. Šķiet, pat sakaunējos. Ir taču slikti sarunāties ar tik nolaidušos plenci, kas malko odžiņus, vai ne? Nav jāpļāpā ar visiem pēc kārtas. Tikai kāpēc es jūtos tik neērti? Žēlums? Vai tomēr riebums? Drīzāk klaidonis atgādina to pretīgumu, ko jūtu pati pret sevi. Atkritumos izmesta bijuši mamma, kura tagad pa miskastēm meklē sev bērnu aizvietotāju – kaķi. Vismaz kaut ko.

Nospriedu, ka tiešām šauju pār stripu ar savām skumjām, ja reiz mani sāk žēlot bomzīši. Lai atbrīvotos no nepatīkamās sajūtas, nonesu lejā un netālu no atkritumiem noliku maisu ar dēlu vecajām segām. Tās man tāpat nevajadzēs. Cik ilgi glabāšu? Kamēr kodes saēdīs? Ieliku starp segām arī salāpītas vilnas zeķes, jo kur tad es tādās iešu. Brīdi vilcinājos, tad iemetu zeķē vienu eiro. Klaidonis jau tāpat to iztērēs lētai dzirai, bet ja nu ne? Visi klaidoņi kādreiz ir bijuši kādam bērni...

No rīta segu nebija, lai arī konteinera atkritumi vēl arvien smakoja neizvesti. Maisa vietā bija pamesta tukša odekolona pudelīte. Vai segas paņēma klaidonis, kurš solījās pameklēt man kaķi?

Tās pašas dienas vakarā piezvanija draudzene, viena no daudzajām. Sieviete nevar izdzīvot viena un izaudzināt bērnus, ja viņai nav draudzeņu bara. Ja nebūs drošības tīkla, tiks saspiesta, pakrītot zem pienākumu nastas. Neviena vīrietis nekad neaizstās citas sievietes, kuras, tavuprāt, var būt pilnīgi blondas “daiļavas” un neprast dzīvot, bet viņas ir daļa no tava svaigā gaisa malka. Glābšanas komanda brīžos, kad tas visvairāk nepieciešams.

– Kaķis. Vajag? – Piedāvājums skanēja gandrīz tāpat kā lielvelikalos, kad centies nesmaidīt, kārtējo reizi izdzirdot “maisiņš vaig”?

– Jā, Kristīn, kaķi gribu, – domīgi atbildēju, jo viņa nebija personiski informēta par maniem nodomiem. Tas mani samulsināja. Kā viņa varēja zināt? Varbūt nojauta, jo par savu jauno bezbērnību statusu, raudot telefona klausulē, tiku informējusi. Labi, lai tas lopiņš nāk tā, kā liktenis lēmis. Nebūšu es maza klaidoniša glābēja. Samierinos ar faktu, ka nesacerēšu stāstus par to, kā tapa atdzīvīnāts nekustīgs un sastindzis ķermenis. Pietrūks man viena skaista ieraksta par nabaga dvēselītes glābšanu, ko ielikt sociālajos medijos. Labi. Iztikšu, lai arī lielīties man patīk. Tāpat kā skaitīt, cik tad cilvēku mani šodien atzinīgi novērtējuši. Tas gan sildīja sirdi, bet nesen pār to uzsalušo sarmas kārtiņu nekausēja.

– Nu tad gatavojies, ir viens dēmoniņš. Gadījās lauku kaķenei. Vienīgais izdzīvojušais. Pirmais kaķēns nomira. Šis ir tāds kā mazs ūpītis – pūkainām austiņām. Melns resnulītis. Piestāvēs pie tavām drēbēm.

– Jā, gribu. – Negaidot sajutos nobijusies, piemētināju: – Vai viņš nevar padzīvot ar savu māti vēl dažus mēnešus?